

GAVURGA

Mehmet Baş

■ Çocuklar koşturuyor, kadınlar telaş içinde ateşi tutuşturmaya çalışıyorlardı. O gün köyün öte geçesinin kadınları gavurğa kavuracaklardı. Köy, iki yakadan oluşan dağlık bir orman köyüydü. Köyün erkekleri yazları gurbete çıkıyorlar, buradaki işler de kadınların üstüne kalıyordu. Genellikle bağda bahçede olan kadınlar; fırsat buldular mı bir araya geliyor, oturup laflıyorlardı.

Bir kartal yuvasını andıran köy, Toros Dağlarının eteklerine sırtını vermiş dünyaya kafa tutuyor gibiydi. Köyün yamaçlarına kurulmuş kerpiç evler toprağın yeryüzüne köpürüşü gibi duruyordu. Uzaktan bakanlar, bir tespih gibi dizilen evleri ve maviye boyanmış kapıları görürlerdi. Şehirlerde hızla akıp giden hayat burada iyice yavaşlar, belli bir süre kendini sessizliğe bırakırdı.

Gavurğa kavurmak için tüm tertibatlar alınmış, duvarın dibine kırlentler ve minderler atılmış, taşlarla örülen ocak tutuşturulmuştu. Ateşi iyice harlandıran Emine Teyze, nohudun mısırın ve çetenenin olduğu tabağı kenara koydu. Küçük ekmek sacını ters çevirerek içine taşlı gavurğa toprağını koyduktan sonra toprağın ısınmasını bekledi. Daha sonra tabaktaki malzemeleri toprağın içine döktü. Elinde tuttuğu çalı süpürgesi ile gavurgayı kavurmaya başladı. İnce bir duman etrafı sarıyor, hava hafif bir yanık kokusu ile doluyordu.

Çeşmenin önünde kavgaya tutuşan iki çocuk, birbirlerinin peşinden hızla gavurğa kavrulan meydana geldiler. Her birisi annesinin pazenden şalvarına yapışıyor, burnundan akan sümüğü çekerek kadınlara dirlik vermiyorlardı. Bunun üzerine çocukların

kafasına süpürge vuran Atike kadın, bu telaşı az da olsa azalttı. Çocuklar sus pus olup gözlerini pişen gavurgaya diktiler.

Kadınların elleri bir harita gibi duruyordu. Uzun süre tarlada çalışmaktan, ineklere bakmaktan çatlamıştı. Ellerindeki nasır, hayatın onlara verdiği bir ödöl gibiydi. Otururken kimi kadın kirmen eğiriyor kimi ise oya örüyordu. Küçük yaşlardan beri hiç durmadan çalışmak, bu köyün kadınları için doğal bir durumdu.

İkinci ezanın ardından ortalığa bir sessizlik çöktü. Uzaktan bir pamuk gibi patlayan bulutlar köye doğru geliyorlardı. Bu arada uzaktan gelen bir feryat köyün içini kaplamıştı. “Öldü! Öldü!” diye bağırarak bir kadın sesi dağlara çarpıyor oradan aşağılara doğru yankılanıyordu.

Bu ses üzerine kadınlar koşarak sesin geldiği yere doğru gittiler. Fatma Hanım’ın gelini Ayşe dizlerini dövüyor, “Öldü! Öldü!” diye feryat ediyordu.

Manzara gerçekten korkunçtu. Ayşe’nin kocası Ali, devrilen traktörün altında kalmıştı. Gövdesi hal tekerin altında duruyor, akan kanı güneşin altında pırıl pırıl parlıyordu. Genç kadın durmadan “Öldü! Öldü!” diye bağırıyor, dizlerini dövüyor, saçlarını yoluyordu.

Traktör, köyün yokuşunun bittiği yerde devrilmişti. Uzun süren çalışmalardan sonra devrilen traktörün altından çıkarılan Ali, artık yaşamıyordu. Köyün üstüne kara bulutlar çökmüş, hüznün evlerin etrafını sarmıştı. Herkesin birbiriyle akraba olduğu köyde kimsenin ağzını bıçak açmıyor, herkes Ali’nin yasını tutuyordu.

Bu arada yarım kalan gavurğa yanan ateşte kömüre dönmüş, nohutlar ve mısırlar simsiyah olmuştu.